

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér-
többesről közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

A Székelyföld mentő- eszközei.

Irta: **Borszéký Soma**, nyug. min. tanácsos.

Budapest, március 4.

III.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur támogatása mellett 1902-ik évi augusztus 28., 29., és 30-ik napjain Csik-Tusnádon megtartott székely kongresszus vasuti szakosztályában, mint a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara egyik kiküldött tagja három indítványt mutattam be, melyeket a következőkben kívánok ismertetni.

1. A székely vasutak fővonala, mely az eddig mellőzött székely községeken keresztül a négy székely vármegye székvárosait egymással kapcsolatba hozza: nemcsak átmeneti kereskedelmünket szolgálná kelet felé, hanem az egész Székelyföldön a közgazdasági erők tömörítését célozza és megkeli valószínűsíti, ezért nem nevezhető csak szorosan vett vasuti kérdésnek.

A székely vasutak fővonala hivatva van az erre legalkalmasabb Székelyudvarhely központban csoportosítva lehetővé tenni, hogy a székely vasutakon mindazt, a mi a Székelyföldön pénzre tehető, önmagunk megismerhessük és értékesítés végett másokkal is megismertethessük.

A Fekete-tenger közelségének előnyeit, az eddig teljesen elhanyagolt székely ipar és kereskedelem érdekeit, csak a székely vasutak kiépítésével érvényesíthetjük.

Székelyudvarhelyt, mint központot kell

üzleti összeköttetésbe hozni: Piatra felé Odesszával, Gyimes felé Szulinával, Buzeu felé Constanczával, Nagy-Szeben és Brassó felé Várnával.

Ezen tengeri kikötők mindenikében felállítandó magyar kereskedelmi ügynökségek és munkaközvetítő hivatalok támogatása mellett, mind az osztrák befolyás alatt épült magyar államvasuti vonalak, mind pedig a most kiegészítendő székely vasutak, érdekezésük alapján egyetértőleg megállapítható olcsó vitelberekkel okvetetlenül növekedést fognak nyerni.

2. Alapvető követelménynek tekintendő, hogy Budapest a négy székely vármegye városaival: Marosvásárhelylyel, Székelyudvarhelylyel, Sépsiszentgyörggyel és Csikszere-dával közvetlen kapcsolatot nyerjen.

3. Harmadik alapvető követelmény, hogy ha már eddig eltűrtük a székely közgazdasági érdekek háttérbe szorítását s öngyilkossággal határos módon, be'egyeyztünk abba, hogy a csak Brassón, vagy Nagy-Szebenen és Bukaresten át vezető vasuton és csak a várnai kikötőből juthassunk Konstantinápolyba, a hozzánk közelebb eső odesszai, szulinai és constanczai kikötőktől pedig teljesen el legyünk zárva; valahára önértetre ébredésünk jelének tartom, hogy ha a székely vasutak építésével életjelt adunk magunkról, midőn megakadályoztatjuk azt, hogy az osztrák vasutak érdekében, a keleti iránytól elterelt, zsákutcákba épített négy székely vicinális — forgalom hiányában — végkép elpusztuljon.

A székely vasutak fővonala Kolozsvártól Constanczáig derékszögben metszi a

mostani négy székely vicinális vasutat; Marosvásárhelyen, Erdőszentgyörgyön; és ezen keresztezési pontok mindenike különben is a székely községekből álló egész vidék főhelyei lévén, gócpontokká avatandók, melyekről az ottani ipari és kereskedelmi érdekek felkarolása mellett mind a négy zsákutcaba rekedt székely vicinálisnak ezen gócpontokba belevezető és ezen gócpontokból kivezető, összesen tizenhat egymással kapcsolatba hozható, különböző irányú hálózata által forgalmi növekedést adhatunk és ezáltal mind a Fekete-tengerre vezető székely vasut, mind pedig a vicinálisok négy gócpontjából jobbra-balra nyolc irányba vezetett vonalak, a keresztezési pontokban egymást táplálva, egymást életképessé kell, hogy tegyék.

Kolozsváron át négy székely gócpontból támogatva a Fekete-tenger négy kikötőjét: Odesszát, Szulinát, Constanczát és Várnát, a közelség és közvetlenség előnyeinek felhasználásával átrakodás nélkül gyorsan elérhetjük keleti kereskedelmünket az eddignél előnyösebb módon érvényesíthetjük.

1. A kocsárd—szászrégeni vasutvonal zsákutca végződve: a kolozsvár—constanczai székely vasut keresztezési pontjában, Marosvásárhelyt négyfelől táplálva, a Piatra és Csikgyimes felé meghosszabbítva lesz, életképessé tehető.

2. Küküllőszög—sóváradi mostani vicinális, hasonlóképen zsákutca épülve, a székely vasutak fővonalának keresztezési pontjából, Erdőszentgyörgyből jobbra-balra, előre-hátra megnövekedett szállítási képes-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

A meghülés.

— A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcája. —

Tudvalevőleg a meghülés okozza a legtöbb betegséget. A meghülés nem lévén egyéb, mint testünk melegének hirtelen csökkenése, nagy gondot kell fordítani a test melegének szabályozására.

Feltűnő tény, hogy az ember bármely éghajlat alatt is képes megélni, legyen az az északi vagy déli sarkon 30—47 Celsius hideg mellett a mérsékelt égöv alatt vagy az egyenlítő táján 35—40 Celsius fok meleg mellett. E különböző légmérsékletek dacára testünk melege — csekély változásoktól eltekintve — ugyanazon fokon marad és pedig a hónapokban 37 Celsius fok, a szivben 39 Celsius fok. A mi éghajlatunk alatt is a levegő hőfoka 30 fok meleg és 20 fok hideg között váltakozik, ami 50 fok különbséget jelent; sőt nem is ritkaság, hogy rövid 24 óra alatt 20—30 fok különbség mutatkozik a levegő hőfokában, anélkül, hogy testünk melege jelentősen változnék.

Ha testünk nem bírna azzal a képességgel, hogy ily kiválóan különböző hőfokokat kiegyenlítsen, úgy a hideg behatása alatt testünk melege annyira apadna, a melegség hatása alatt pedig annyira emelkednék, hogy a halál kikerülhetetlen

volna. Beteg megfigyelése arra az eredményre vezetett, hogy a hőmérséklet, ha csak 3—4 Celsius fokkal emelkedik a normális fölé, ez már elegendő arra, hogy rövid idő alatt a sziv vagy más fontos életszerv elfajulását és ezáltal a halált okozza; épp a hőmérséklet emelkedésének hatásában rejlik a magas lázu betegek életveszélye is. Az utóbbi időben e tény fontos következménye gyanánt, erőslázas betegeknél, mint tifusz, tüdőgyulladás stb., hideg fürdőket vagy hideg begöngyöléseket alkalmaznak a forróság apasztása céljából és az Aurisztika igazolja, hogy a lázas betegség veszélyét apasztja, mérsékli és e szerint hatásosabb szer, mint a belsőleg alkalmazott gyógyszerek. Ha testünk hőfoka 6 C. fokkal emelkedik, amint ezt napszúrás alatt észlelhetjük, az áthevült vér mérges s főleg a szivre nézve bénító hatása lesz, mi okból gyakran a halál hirtelen szokott beállani. A hőmérséklet jelentékeny apadását sem képes az ember eltűrni és testünk hőfokának 18—20 fokra való apadása halált okoz.

Testünk melegének szabályozása a tüdő és a külső bőr segítségével történik, az utóbbi által oly módon, hogy hősugarat meneszt a levegőbe, tehát sugárzás által, továbbá, hogy a vele közvetlen érintkezésbe lépő levegőnek melegséget oszt, tehát vezetés által s végül, hogy felszínén folyton víz párolog el, tehát elpárolgás által. Rendesen nem egyenlő mértékben és nem is mindhárom uton át történik a test melegének elvonása és pedig leggyakrabban az elpárolgás által. De nézzük csak

tüzetesebben a hővesztesség fentebb említett háromféle útját.

A sugárzás által való hővesztesség nagyon jelentékeny lehet és testünk melegének fele része ezuton elillanhat. Ha például télen, leginkább új épületekben, át nem fűtött szobába jutunk, úgy hideg borzongatja testünket, dacára, hogy a kályha jól meg van rakva és izzó, a szoba levegőjének melege pedig 16 fok. Testünk melege a hideg falak és hideg butorok felé sugárzik és pedig annál erősebben és annál kellemetlenebb érzés kíséretében, minél nagyobb a hőmérséklet különbsége a hideg falak és testünk között. Ha azonban 3—4 hét után a szoba kellően át van fűtve, még alacsonyabb hőfok mellett, mint kezdetben, is jól érezzük magunkat, mert a sugárzás csekélyebb, az átmelegedett falak már nem vesznek föl oly sok meleget, nem érezzük többé a sugárzást.

Ha testünk melege csak a test egy részéből sugárzik egy hideg tárgy felé, például ha hideg fal felőli oldalon a takarót felemeljük, a mikor meleg ágyban fekszünk, úgy kellemetlen légpuhát éreztünk, ami nagyon gyakran a testbőr e részén az idegek működését zavarja és rheumatikus fájdalmakat idéz elő.

Ha ellenben testünk melegének kisugárzása akadályoztatik, a melegség testünk belsejében felhalmozódik és a forróság érzetét idézi elő. Így van az gyűlések alatt, ahol sok ember sűrűn egymás mellett áll és a melegség kisugárzása

séget nyervén, megtalálja az utat nemcsak Piatra, Gyimes, hanem Constanza felé is és ekkor ki fogja magát fizetni.

3. A Héjjasfalvától Székelyudvarhelyig zsákutcába épült harmadik székely vicinális, a székely vasut fővonalának keresztezési pontjában Székelyudvarhelyt négy felől táplálva a világ négy része felé létesített folytatolagos összeköttetésével: Kolozsvár felé Budapesttel; a zetelaki uton Piatra felé Odesszával; az oláhfalvi uton, Csikszereda felé Szulinával, a Sepsiszentgyörgy felé megnyíló fővonalon, egyenesen Constanzával; jobbra Nagy-Szeben felé Várnával nagy jövőjű kereskedelmi vasutak megnyitását hozná létre.

4. A brassó—kézdivásárhelyi zsákutcába épített székely vasut, a székely vasutak fővonalának keresztezési pontjából, Sepsiszentgyörgyből kiindulva, jóvá tehetné azt a vereséget, a mit az által szenvedett, hogy ezen vicinális végpontjából Kézdivásárhelyről nincs vasutunk a közel Braila, Galacz felé, hanem egész Háromszék visszafelforrásra utalva, Csikgyimes—Szulina felé és Brassó—Várna felé félreeső vidékekre tereltetett.

Az itt elősoroltak képezik indítványaim lényegét, miután azonban a székely kongresszus munkálatairól megjelent nyomtatványban az O. M. G. E. csak indítványaim címeinek szövegét adta ki; de ezen indítványhoz csatolt térképet és hírlapi cikkeket költség kiméltetéséből, mellőzni határozta, a székely kongresszus szakosztályi gyűléseiben pedig az ottani felszólalásokra kiszabott idő rövidsége miatt, mindezeket előszóval előadni nem lehetett; jelen dolgozatomat a nyilvánosság elé hozni szükségesnek tartottam.

Krónika.

— Fővárosi levelezőnkől. —

Budapest, március hó 4-én.

Legutolsó tudósításom óta alig állott be változás a keletázsiai harcúterén, ha csak nem tulajdonítunk nagy fontosságot annak az ütközetnek, mely a port-árhuri kiűző előtt lezajlott. Február 26-án ugyanis Togo tengernagynak sikerült részben elzárni a kikötő bejáratát, melylyel jelentékenyen lefokozta az orosz flottilla harc képességét. Egy későbbi ütközetben pedig az orosz hadihajókat kicsalta a kikötőből és valamennyi hajót harc képtelenné tette, úgy hogy Oroszországnak keletázsiai tengeri haderejét teljesen letörte.

megakadályoztatik. Bár a terem hőfoka nem magas, mégis a forróság nyomasztó érzése fog el bennünket; ellenben a mellékhelyiségekben, hol kevesebb az ember és hol a test melegének kisugárzása akadályozva nincs, magasabb hőfok mellett is jól érezhetjük magunkat.

A test melegének vezetés útján való apadás, az által t. i., hogy testünk melege közvetlen érintkezésbe lép az öt mindenfelől környező levegővel, szintén nagy jelentőséggel bír és ez uton körülbelül 25 százalék melege testünk melegéből veszendőbe. Az által, hogy a testünket közvetlen érintő légréteg átmelegített, ez könnyebb lesz, mint az át nem melegített és testünkől távolabb levő levegő, a könnyebb levegő elillan fölfelé, helyébe pedig újabb, hidegebb légrétegek lépnek. Ez okból testünk körül, alulról fölfelé, folytonos légáramlat támad.

Végre víz-elpárolgás által is szabályoztatik testünk melege. A víz elpárolgása a tüdő és a testbőr által történik. A tüdő által való vízmenyiségek elpárolgásáról kellő képet nyerünk, ha a tüdő felületére lehelünk vagy ha megfigyeljük ama sűrű gőzfelhőt, amit hideg levegőben való lélekzésünk által idézünk elő. De a testbőrön át is tetemes elpárolgás történik, csak hogy ez rendszeren nem vehető oly könnyen észre.

Ha testünk melegének itt felhozott szabályozása, legyen az akár csak részben is, megakadályoztatik, úgy azok az egészségi zavarok állnak be, amelyek meghűlés név alatt ismeretesek. Ilyen a rheuma, nátha, tüdőgyulladás stb. Dr.

Apróbb szárazföldi csatározások voltak, ezeknek azonban jelentőséget tulajdonítani nem lehet. Döntő ütközet csak hetek múlva várható, addig csupán tüntetések lesznek, hogy eltereljék egymás figyelmét a döntő összecsapás előkészületeitől. — Legújabb táviratok szerint Porth Arthur helyzete tarthatatlan, ami a japánoknak óriási előnyére szolgál.

A politikai küzdelem megindult a képviselőházban. A kormány betérjesztette a következő törvényjavaslatait a képviselőház március 2-iki ülésében:

1. A főudvarnagyi bíráskodásról. 2. A magyar tisztképzésről (ezerhetvenhárom új alapítványi hely létesítése). 3. A vármegyei tisztviselők fizetésének rendezéséről. 4. A községi és körjegyzők, valamint a segédjegyzők illetményeinek szabályozásáról. 5. Az állami anyakönyvekről szóló törvény egyes szakaszainak módosításáról. 6. Főbatalmázás a német birodalommal és Olaszországgal új szerződés megkötését célzó tárgyalások megkezdéséről. 7. Az országgyűlési képviselők jövő évre érvényes névjegyzékének kiigazítása tárgyában. 8. A magyar határőrvédelmi tanulmányi alap birtokügyeinek rendezéséről. 9. Jelentés a központi statisztikai hivatal munkatervéről.

Van remény, hogy habár erős harc árán is, a képviselőház munkaképességét sikerül visszaállítani.

Az új törvényjavaslatok közül a vármegyei tisztviselők fizetésének rendezése képezi leginkább a megbeszélés tárgyát. A tervezet többet nyújt, mint a mennyit a tisztviselők reméltek. A közs. jegyzők fizetési törvény tervezete a minimumot 1600 koronában állapítja meg és korpótlékot ad.

Beszélnek a házszabályok módosításáról is lehet, hogy mire e sorok napvilágot látnak, e kérdés körül elkecseregelt közdelem fejlődik ki. Azt azonban minden oldalon remelik, hogy különösen a fizetések rendezéséről szóló javaslatokat átengedik a tárgyalások retorikán ép olyan könnyűséggel, mint a hogy azt az állami tisztviselők fizetésére vonatkozó törvénnyel tették.

Talán nem lesz érdektelen megemlékezni arról, hogy amíg a nagy harcok folynak, a magyar nemzet szívébe zárt és őszintén bálványozott két férfiú ülte meg csendes magányban születés napját. Az egyik József főherceg, aki 71 éves korát töltötte be, a másik Jókai Mór, aki 79 éves lett. Mindkettőnek osztatlanul boldogságot kíván a magyar nép szeretete.

Hullnak a kitüntetések a magashól, mint a csillagok csendes nyári éjeken. — Tiszta István gróf miniszterelnök svéd Olaf-rendet, Gromon Dezső I. sz. oszt. vaskorona rendet kapott. S ami önöket talán érdekelni fogja Szentiványi Miklós háromszékmegyei alispán kir. tanácsosi címet, Dr. Antal Mihály ugyanezen vármegye főorvosa Ferencz József rendet kapott.

A herceg primás aggasztó betegségében kedvezőbb fordulat állott be és megcáfolták a Ferencz Ferdinand trónörökös betegségről szóló híresztelést. Ellenben Lujza hercegnő elméleti állapotát még mindig kedvezőtlennek jelentették ki az udvari orvosok s ideggyógyintézetben való ápolását szükségesnek hirdetik, bármint tiltakozzék is ez ellen Keglevich-Mathasich Géza.

Kis és nagy császárok elfoglaltságát a szófiai fejedelem használja ki népe számára s immár háborús szelek fujdogálnak a Balkán hegyek közül is. Hisszük azonban, hogy az ottani állapotok nem komolyabbak, egy amolyan operette-beli államocská dolgainál, melyek kellemetlenek, de nem veszélyesek.

Ilyen államocskáról írt operettet Pásztor Árpád és Stoll Károly a „Kiscesászár” címmel. Sajnos a siker nem volt tökéletes, legalább is a kritika nem fogadta kedvezően. — De hát mit is fogad ma kedvezően a kritika? Semmit. Zichy Géza gróf Gemmáját alaposan lecsepüli egyik fővárosi napilap, mely iparilag üzi a szindarabok tönkretételét.

Nem feledkezem meg a tanügyről sem. Ha már irtam mindenről dióhéjban, hadd említsem meg, hogy az érettségi vizsga reformjára készül a tanügyi világ. Kármán Mór dr. tartott e tárgyról felolvasást a fővárosi Tanári körben. Az eszme még nincs teljesen kifejezve, de körülbelül tisztában vannak azzal, hogy a reform mely irányban viendő keresztül.

Legalább e téren tisztogassunk. Legyen kevesebb a hazugságok száma ezzel is, mert tény, hogy az érettségi vizsga csak úgy nem biztosítja a tanulók érettségét, mint a nagy hatalmi állapot a győzelmeket.

Erről pedig minden percben bizonyosságot szolgáltat az élet, könyörtelen vas keze. r. l.

Az ipari munkások szabad lyceuma.

(Folyt. és vége.)

Gondoskodott azonban az ipartörvény a szabadság égisze alatt arról, hogy az iparosok ismét tömörülve egy erős testületet alkothassanak, s mint előbb a céh rendszer idejében, bizonyos mértékű, vagyis elsőfokú iparhatósági jogot is gyakorolhassanak, a szakbavágó ügyeiknek rendezése mellett. Előreléptette ugyanis az ipartestületeket. Ha az iparosság kivétel nélkül tömörül és megalkotja az ipartestületet, hatósági jogot gyakorolhat ennek révén saját hatáskörében az alapszabályok rendelkezése szerint a tanoncok szerződése, felszabadítása és azok nevelése felett, a segédek és mesterek között előforduló minden ügyben, de e mellett hathatósan ápolja a társulás és együvé tartozandóság nemes eszméjét, leszorítja a verseny teréről a sihederekből, csavargók-ból előálló kontárokat s nevel hivatott és szakmájában jártas, teljesen képzett iparosokat. Akkor az ipartestület maga határozza meg, hogy kiket milyen előképzettséggel, illetve előélet és magaviselet alapján veszen fel az iparos pályára. S megszűnik az a sajnálatos állapot, a mely ma napirenden van, hogy a mely gyermek a tudományos pályán nem boldogulhat, vagy a földműveléshez nincsen kellő fizikai ereje, akár a munkához elegendő kedve és akarata, hogy legyen valami belőle, az iparos pályára adják szülei, megnyomoritva az ilyen existenciával 3—4 évre egy-egy jóra való mestert. Szerződött tehát az ipartestület, megfelelő előképzettséggel és jó magaviselet alapján a tanoncokat s bíráskodik a mesterekből és segédekből kiküldött bizottság által a két fél között felmerülő ellentétek ügyében, kibékíti őket, vagy megbünteti az arra érdemest, szóval úgy a tanoncok, mint a felnőtt iparosok ügyét hivatottabban és jobban intézné, rendezné, mint a jogász emberekből összeállított és más irányú közigazgatási teendőkkal agyonterhelt mostani elsőfokú iparhatóság.

De ezen fontos ipari közigazgatási teendők helyes elvégzésén kívül, otthont alkothatna az ipartestület saját tagjainak szórakoztatására, vagy az elaggott és munkatehetetlen öreg iparosok ingyenes ellátására és több üdvös cél megvalósítására, mint ezt megtette a többiek között a nagyváradi ipartestület.

Az ipartestület jövedelmét képezik a tanoncok szerződésénél és felszabadításánál szedett díjak, az ipartestületbe való belépés alkalmával fizetett belépési és ez évi tagsági díjak, ezenkívül ajándékok és mulatságok jövedelmei. A belépési díjakat 20—40, a tagsági díjakat pedig 3—5 K-ban szokták megállapítani. Az ipartestületekbe nyugodtan beléphetnek azon társulatok is, melyeknek eddig megtakarított vagyonuk van, mert ha társulat tagjainak $\frac{2}{3}$ része e vagyon külön kezelését kimondja, akkor az mindig külön kezelik azon szakmabeli iparosok javára. Azon előnyökkel szemben, melyeket nyújt az ipartestület, korántsem ró nagy terheket tagjaira, még kezdetben sem; de ha figyelembe vesszük, hogy későbbi időben, helyes vezetés és okos gazdálkodással mily nagy arányokat fog ölteni az iparosságról való gondoskodást illetőleg, lehetetlen, hogy minden iparos, az ipartestület eszméjének városunkban való megvalósítása érdekében, ne szegődjék harcosául.

Megalkothatni az ipartestületet, ha az iparhatóságnál nyilvántartott mesterek kétharmad része sajátkezüleg aláírt írásbeli kérvénnyel járul az elsőfokú iparhatósághoz, ennek megalakítása érdekében, vagy ha az iparhatóság kezdeményezi és az iparosokat alakuló közgyűlésre összehívja, az iparosság kétharmad része az ipartestület megalakítása mellett szavaz, harmadik esetben pedig 20 tag írásban kérheti a városi tanácsot, az iparosoknak igen- vagy nem-mel való megszavaztatására és ennek eredményétől fog az ügy megvalósítása függeni. Akármelyik módot fogják városunk iparosai választani, fődolog, hogy ezen üdvös intézményt saját jólétük érdekében megvalósítsák. A megalkotott ipartestület ügyeinek ellenőrzésére az iparhatóság biztost nevez ki, a mi az intézménynek mindig csak feltétlenül előnyére válhatik. Ezen fontos intézményt a fentiek szerint részletesen ismertette és az ipartestület megalakítására lelkesítette Szakáts előadó titkár ur a tekintélyes számmal megjelent iparosokat s kijelentve, hogy úgy ezen ügy diadalra juttatása, valamint más egyéb ügyben az iparosságnak mindig rendelkezésére áll, befejezte tanulságos, élvezetes előadását.

Solymossy Endre biz. elnök a jelen időszakra tervezett előadások sorozatát berekesztve, röviden megemlékezik a bizottságnak kitűzött céljáról, ez

pedig nem volt más, mint az értelem fejlesztése. Az emberiség régi és mostani élete arról tesz tanubizonyságot, hogy a tudással, az értelem erejével minden akadályt, minden nehézséget, még a szegénységet is le lehet győzni. Az e téren elért eredmények, sikerek pedig nem nyilvánulnak egyszerűen, kézzel foghatóan, de mindig az ember tudástárházában lévén, szükség esetén jelen vannak, segítségül szolgálnak. Majd meleg köszönetet mond Szakáts Péter előadó urnak, ki fáradságot nem kímélve, messziről jött, hogy iparosságunk szellemi kincsét egy jelentékeny dolog megismeretetésével gazdagítsa. Szakáts titkár ur pedig, mint első iparos mond köszönetet Solymossy Endre biz. elnök urnak azon fáradhatatlan, önzetlen munkásságáért, melylyel az iparosság minden ügyét oly lelkesedéssel vezeti jó és egészséges irányban.

Még Koronkay Ferenc és Szántó Ferenc énekeltek egy igen sikerült duettet, mely után a jelen ciklusban tartott 12 előadás befejezésékepen a Szózatot énekelte el a lelkes hallgatóság.

Este pedig mintegy 60 iparos a vezetőséggel egyetemben Sándor István jóhírű vendéglőjébe társas vacsorára jött össze, hol számos, az iparosságot közlő dolgot lettek még megbeszélve, megvitatta a fehér asztal mellett.

Egyházi élet.

Szent Antal-estély. Folyó hó 6-án (vasárnap) este fél 8 órakor a róm. kath. gimnázium disztermében Szent Antal-estély lesz, melynek műsora a következő: 1. Ének Szent Antalhoz, éneklő az ifjúság. 2. „Rákóczi” Váradiól, szavalja Lányi Rózsika. 3. „Oh légy áldva” Hervétől, éneklő János Iluska, zongorán kíséri Kertész Albertné. 4. Szabad előadást tart Embery Árpád főgimnáziumi tanár. 5. Szemlér Ferenc főgimn. tanár költeményeiből szemelvényeket olvas fel. 6. Zongora játék, játsza dr. Solymossy Lajosné. 7. „Isten báránya”, éneklő a férfiak. 8. „Imádkozni”, szavalja Szemlér Károly IV. o. t. 9. Ének, „A keresztfához megyek”. Rendezők: Dézsy Balázné, Daróczy Juliska, Bálint Veronika.

A biblia ünnepe. Azok a keresztyén vallásfelekezetek, melyek szent vallásuknak alapjául csupán a bibliát tekintik: március 6-án az egész föld kerekén háláadó istentiszteletet tartanak. E napon ugyanis 100 éve, hogy Londonban megalkult a „Brit- és Külföldi Biblia Terjesztő Társulat”, mely azóta 370 élő nyelvre fordította le a bibliát és terjesztette el azon népek között. — A magyarországi protestánsok is részt vesznek a biblia ünnepében. A helybeli ref. egyházban e napon d. e. 10 órakor lesz az ünnepélyes istentisztelet, melyen imát Demes Ferenc s. pap, egyházi beszédet Vajda Ferenc rendes lelkész tart.

Építsünk Székelyudvarhelyen templomot! A közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárósága a következő kegyes adományokat vette éshálás köszönettel nyugtázza. Homoródalmáson adakoztak még: IV. Szabó Mihályné és Kenyeres Rebi gyűjtőivén: Herman Károlyné, Rigó Istvánné 1—1 K, özv. Siménfalvi Sándorné 50 f, Sándor Mózesné (Zoltán), Dajka Lőrincné, id. Kenyeres Andrásné, id. Nébel Ferencné 40—40 f, Siménfalvi Bálintné, Benczö Györgyné, Sándor Ferencné, Bencze Józsefné, Gothárd Andrásné, Szabó Józsefné, Sándor Pálné, id. Sándor Györgyné, Barra Rebi, Kenyeres Rebi, Szabó Mihályné 20—20 f, ifj. Kenyeres Mózesné 30 f, Gothárd Pálné, ifj. Nébel Ferencné, Kenyeres Ferencné, Szabó Lászlóné (Orbán), Horvátné Lőrincz Lidi 10—10 f. Együtt 7 K 30 f. V. Deák Józsefné és Kádár Mihályné gyűjtőivén: László Györgyné, id. Fekete Mózes, Tódor Jánosné, Csáka Jánosné (orvos), Fülöp Jánosné, Deák Józsefné, Kádár Mihályné, Sándor Mózesné (László), Sándor Pál (hosszu) 20—20 f, Gothárd Mihályné (csendő) 40 f, Karácsony Mihályné, Ráduly Mihályné (külső), Bencze Mózesné, Kuszura Jánosné, Bodor Mihályné, özv. László Andrásné, Tódor Mihályné, Sós Józsefné, Bartha Jánosné, Tódor Andrásné, Csáka Ferencné 13—13 fillér, Kiss Jánosné, Márton Józsefné, Godra Mihályné, Demeter Mihályné (kádár), Bartha Elek, Pál Mózesné, Gábor Ferencné, Bartha Józsefné, Mátyás Jánosné, László Andrásné, Orbán Istvánné 10—10 f, Ráduly Andrásné (külső), Antonya Istvánné, Bibe Jánosné, ifj. Fekete Mózesné 12—12 fillér, Sándor Mózesné 8 f, Ferencz Lajosné, Bodor Andrásné, Bogdán Mihályné 6—6 f. Együtt 5 K 47 f. VI. Gothárd Jánosné és Sándor Rebi gyűjtőivén: Tari Irén tanítónő, Herman Károly 3—3 K, Kriza Sándorné 1 K 20 f, Rigó Jánosné

(türkösi), Gothárd Jánosné 1—1 K, Baczó Mózesné, Csáka Ferencné, Benczö Pálné, Szabó Ferenc (cipész), Farkos Jánosné, Miklós Andrásné, Szabó Judit, Rigó Kriszka, ifj. Kenyeres Györgyné, Rigó Julis, Barra József, Szabó Istvánné, Bodor Jánosné, Sándor Andrásné, Barra Sándorné, Boka Józsefné 20—20 f, Boka Jánosné, Benczö Mihályné, Bodor Andrásné, özv. Bodor Jánosné, Szabó Rebi, Plát Mihályné, Gothárd Ferencné, Bencze Mihályné, Pálfi Dénesné, Szabó Mihályné, Szabó József, Szabó Jánosné, Dajka Mihályné, Sándor Mózesné, Bodor Jánosné, Bomhár Józsefné 10—10 f, Szabó Sándorné 8 f. Együtt 14 K 8 f. Az I—XXXII. közlemény összege 5476 K 95 f. E közlemény összege 26 K 85 f. Összesen 5503 K 80 f.

Irodalom.

Kakas Márton. A vidámságnak és elmésségnek valóságos tűzijátékát produkálta ezen a héten is a Kakas Márton Képei és írott apróságai egyaránt olyanok, hogy a legkomolyabb kritikánál is jobban megvilágítják a politikai és társadalmi élet új eseményeit. Az első oldálnak kacagtatóan mulatságos képét, amely a színpalak mögött készülő obstrukciót figurázza ki, Linek Lajos rajzolta. A másik színes képet, a budapesti háziur remek típusát, Jeney Jenő festette meg annyi humorral és annyi igazsággal, hogy szinte magyarózó szöveg nélkül is megértene mindenki, hogy mit akar mondani. Ház Miklós ezen a héten is két pompás képpel szerepel a Kakas Márton rendes rajzolói közt, akik közül Bér Dezső sem maradt el a maga finom elmés rajzaival. Az írott részben is van egy csomó apróság, amely nem csak elmés és mulatságos, hanem valósággal művészi is.

A census kérdéséről tekintettel az erdélyi részre Sebess Dénes orsz. képviselő egy röpiratot adott ki. Targyalja benne a most érvényben álló census határait, különösen a románságra való tekintettel. Arra a conclusiora jut, hogy a földbirtok census leszállítása csak úgy nem lenne veszedelmes, ha a leszállított census a magyar írás és olvasás tudásához lenne kötve, ellenkező esetben a magyarság saját érdekei ellen törne az államintézményekben. Az Erdélyben érvényben levő ugynevezett füst utáni választói rendszer kibővítendő, de szintén a fenti korlátozással.

Külömfélék.

Az erdélyi magyar marháért.

A székelykereszturi bikakiállításán február 29-én összegyűlt birtokosok és tenyésztők értekezletet tartva, egyhangu határozattal a következőkért intézték az „Erdélyi Gazdasági Egylet”, az erd. magyar faj szarvasmarha tenyésztés előmozdítása céljából.

Méltóságos

Szabó József urnak
az „Erdélyi Gazdasági Egylet” elnöke,
Kolozsvár.

Méltóságos Elnök ur!

Az erdélyi magyar fajta szarvasmarha-tenyésztés fejlesztése érdekében folyamodunk Méltóságod útján az „Erdélyi Gazdasági Egylet” tisztelt választmányához támogatásért.

A Székelykeresztúron f. é. február 29-én megtartott országos jellegű tenyészbiika kiállítás és vásár alkalmából egybegyűlt birtokosok és tenyésztők, valamint székelyföldi kisgazdák értekezletté alakulva, egyhangu határozattal azon meggyőződésnek adtak kifejezést, hogy úgy országos közzgazdasági, valamint általános mezőgazdasági szempontokból szükséges és hasznos az erd. magyar fajta szarvasmarhának fenn tartása és keverésektől mentesített eredeti fajtisztaságban való tenyésztése, mert ezen szarvasmarha faj úgy az igavonó képesség tekintetében valamint a tüdővészszel szemben erősebb ellenállásra képesítő szervezete folytán kétségtelen előnyökkel bír a nyugati fajta szarvasmarha felett. Azonban fennforog az a veszély, hogy az erdélyi részek azon vidékein is, hol az erdélyi magyar fajnak tenyésztése és fejlesztése az utóbbi évtizedekben folytatott okszerű és tervszerű tenyésztési irányzat követése folytán határozott fellendülést nyert; a nyugati fajta szarvasmarhának párhuzamos irányu tenyésztése az erd. magyar faj eredeti tisztaságát keveredés útján a köztenyésztésben megrontja és elkorcsosítja. Az erd. magyar fajnak létét fe-

nyegető eme viszály elhárítására az „Erdélyi Gazdasági Egylet” tisztelt választmányához folyamodunk azzal a kéréssel:

Méltóztassék a fennforgó tárgy beható megvitatása után a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter urhoz benyújtandó, szakszerűleg indokolt emlékiratot szerkesztetui, mely kimutassa s érvekkel bizonyítsa azt, hogy az erd. magyar fajta szarvasmarhának további fenn tartása, fejlesztése s eredeti fajtisztaságában való okszerű tenyésztése és ezen tenyészirányzatnak támogatása szükséges és hasznos az erdélyi részek mindazon vidékén, hol az jelenleg is a köztenyésztésben tenyésztetik s ennelfogva a jelzett vidékek területein a nyugati fajnak a köztenyésztésben való párhuzamos tenyésztése, az elkorcsosulás veszélyére való tekintettel, káros — s ezért a tenyészkerületek fenntartása a jövőben is szükséges.

Végül tisztelettel kérjük, méltóztassék az emlékiratot mindazon erdélyrészi földbirtokosok és tenyésztők, valamint kisgazdák meghívásával, kik az erd. magyar fajta szarvasmarha tenyésztése iránt érdeklődnek, küldötséggileg földmiv. miniszter ur ö Nagyméltóságához benyújtani.

Székelykeresztur, 1904. február 29-én.

Kiváló tisztelettel

Sperker Ferenc, Somogyi Albert, br. Rothenthal Henrik, Aubin Károly, Lészay Ferenc, Bárczay Gyula, Koncz Ármán, Dorner Béla, Ugron Zoltán, Gyárfás Endre, Orosz Lajos, br. Jósika Gábor, Oláh Antal, Máthé Pál, Szabó István, Jaeger F. József, Balázsy Sándor, dr. Damokos Andor, dr. Jankovich Pál, Jakabházy Samu,

Udvarhelymegyei gazdasági egylet nevében:

Hollaky Arthur, elnök.

— **Gróf Majláth Gusztáv Károly** erd. püspök f. hó 3-án városunkba érkezett. A püspök fogadására megjelentek a pálya udvaron Jung-Cseko Lajos apát plébános és Soó Gáspár róm. kath. főgimnáziumi igazgató, kiknek kíséretében egyenesen a gimnázium épületébe hajtatott, ahol részt vett a tanuló ifjúság szentgyakorlatain. Azután gyöntatott és csendes misét hallgatott. A püspök néhány napi tartózkodás után székhelyére távozik.

— **Kinevezés.** Kishalmágyi Hollaky Arthur főispán Dónáth Gyula vármegyei központi díjnot az okládi szolgabíróshoz járási őrnek nevezté ki.

— **A városház építés-ügye.** Városunk képviselőtestülete által az 1902. novemberben elfogadott építési terv ügye újabb halasztást szenvedett, mennyiben a Pap Gyula és Gábori József műépítésszek által készített és ifj. Galter János építész által átdolgozott tervet a belügyminiszter nem hagyta jóvá, azzal az indoklással, hogy az elrendezés szerencsétlen és a szükséges adatok fel nem terjesztése miatt a tervezet felül sem bírálható. Ezért a miniszter elrendeli, hogy a rendelkezésre álló pénzüsszegg figyelembe vételével a tényleges szükségletnek megfelelő pontos és részletes tervezési program, új tervezet és költségvetés készíttessék, mely újabb művelet jóváhagyás végett hozzá felterjesztendő.

— **Jegyző-választás** A bordosi jegyői közben, a f. hó 2-án megtartott választás alkalmával, hét pályázó közül, Molnár Jánost választották körjegyzőnek. Ezzel a vármegye egyik legexponáltabb jegyzői állásának ügye elintéztet nyert.

— **Nőegyleti fillérestély.** Szerdán, 3-án folyt le az utolsó nőegyleti fillérestély. Rendezők voltak Daróczy Ilonka és Ninu ka. Szép programot állítottak össze s a nagy számmal összegyűlt közönség jó hangulatban töltötte az estét. A műsor első pontja Dósa Sárika szavalata volt. Várad Antal egyik szép költeményét az „Örökkévalóság”-ot adta elő nagy drámai erővel. Élvezettel hallgattuk Jánosi Iluska megkapóan előadott népdal számait és az ujrázások meg nem szűnő, az operette-ujdonságok egyikéből énekel egy szép részletet nagy hévvel és igen üde, szép terjedelmes hanggal. Nagy Elemér tanárnak vig szavalata pedig általános és állandó derűtséget keltett. Végül Fankovich László mutatta be cimbalmon tudását és ügyes technikáját. Ezzel befejeződött a fillérestélyek sorozata, melyeknek annyi kellemes estét köszönhetünk.

— **Az Orsz. Tanáregyesületnek** f. évi július hó 3-án és 4-én városunkban megtartandó közgyűlése ügyében február hó 28-án, a főreáliskola tanácskozó termébe összehívott értekezlet lefolyásáról a következő tudósítást vettük: Dr. Solymossy Lajos tanárköri elnök a megjelenteket melegen

üdvezőlvén, előadta az értekezlet összehívásának célját és abbéli reményét fejezte ki, hogy a majd ideérkező vendégek körünkben jól fogják magukat találni és a lehető legkellemesebb emlékeket fogják magukkal vinni. Ez után Nosz Gusztáv titkár ismertette a közgyűlésre és a vendégek szórakoztatására vonatkozó program tervezetét. A vendégek ideérkezése július hó 2-án, a délutáni órákban lesz, a mennyiben tervbe van véve annak a kieszközlése, hogy Segesvártól idáig külön vonat bocsátassék azoknak rendelkezésére azon célból, hogy módjukban legyen az ország minden irányából jövő tanároknak arra, hogy úgy a Petőfi-szobrárt, valamint sirját is megtekintve, kegyeletük adóját leróhassák a költő génusza előtt. Városunkba érkezve, üdvözlés lesz a polgármester részéről a város nevében. Ezután kiki szállására megy. Este ismerkedési estély lesz. Jul. 3-án (vasárnap) d. o. 9 órakor a választmányi ülés és nyomban utána a közgyűlés fog megtartatni, mely alkalommal az alispán fogja a vendégeket a vármegye nevében üdvözölni. 1 órakor közebed lesz, a melyen remélhetőleg városunk előkelősége is részt fog venni. Estére hangverseny van tervbe véve és ennek keretében lehetőleg a székely nép életének egyes jellemzőbb mozzanatai (pl. lakodalom stb.) fognak beilleszteni. Hangverseny után tánc következik. Hétfőn d. e. a városnak megtekintése lesz, majd pedig a közgyűlés folytatása. 1 órakor közebed, délután meg kirándulás Homoródra és Szentkeresztbányára. Kedden három rendbeli és nagyobb távolságra kirándulás van a programba felvéve, a melyek külön-külön csoportokban fognak kellő kalauzolás mellett foganatosítani. Az előkészületek megítélésére különböző bizottságok alakultak; jelesen egy nagy bizottság, városunk művelt elemeinek a bevonásával, mely bizottságnak feladata a szóban forgó ügyet erkölcsileg támogatni és iránta a közérdeklődést felkelteni. A többrendbeli szűkebb bizottságok a következők: a) intéző bizottság a teendők szellemi részének az elintézésére; b) fogadó és elszállásoló bizottság azzal a feladattal, hogy a vendégek elszállásolását jó előre biztosítsa, illetőleg őket megérkezésükkor fogadja; c) vigalmi bizottság, melynek teendője a hangverseny stb. rendezése; d) bankettet rendező bizottság, melynek gondoskodnia kell a közebedeket illetőleg és e) a kirándulásokat rendező bizottság, mely a kirándulások ügyében fog eljárni. Ezenkívül elhatároztatott egy tájékoztató és úgy a várost, mint a vidéket ismertető kalauznak a szerkesztése. Ezek után az értekezlet véget ért.

— **A sorozás.** Nyíry Sándor honvédelmi miniszter rendeletet adott ki a törvényhatóságoknak a sorozás előkészítése iránt. Vármegyénkhez érkezett rendelet szerint utasította a törvényhatóságot két ujoncozási és működési terv előkészítésére és pedig úgy, hogy a fősorozás az 1903. évre az egyik terv szerint 1904. március 21-től április 30-ig; a másik terv szerint 1904. április 6-tól május 10-ig legyen megtartható.

— **Kitüntetett cselédek.** Jencsics János székelyudvarhelyi lakosnál szolgáló Szőcs Józsefnek, a róm. kath. finövelében szolgáló Derzsi Róának és Konez Ármán gyógyszerésznek szolgálatban álló Molnár Máriának, mint értesülünk, a Székely Egyesület 10 éven felüli szolgálatuk elismeréséül 40–40 K pénzjutalmat és dicsérő oklevelet adott.

— **A polgári önképző-kör** ez idényben utolsó fillérestélyét folyó hó 14-én fogja megtartani, mely alkalomra igen változatos műsort állít össze a rendezőség. Holnap, hétfőn, fillérestély nem lesz.

— **Ragályos betegségek városunkban.** Ezidő szerint városunkban 2 kanyaró, 2 vörheny, 18 számarhurut, 2 hólyagos himlőben betegedett egyén van ápolás alatt. Számarhurutban meghalt 2 beteg.

— **Érdekes természeti tűneményben** gyönyörködhettünk f. hó 4-én reggel fél 8 órakor: Szivárvány tűnt fel ugyanis, melynek három ága volt és északtól déli irányban terjedt el a párás égboltozaton. A ritka természeti tűnemény csak néhány percig volt látható s aztán eltűnt.

— **Helyreigazítás.** Lapunk legutóbbi számában, tudósítónk tévedése folytán a sz.-keresztúri gazda értekezlet elnökének Hollak Arthur főispán, gazd. egyt. elnököt irtuk. Mint utólag értesülünk — az értekezletet Gyárfás Endre vezette, a mit ezennel helyreigazításképp közlünk.

— **Az összes szépitőszereket** fölülmulja a közkedvelt Földes-féle Margit-crème. Gyorsan és biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, kiütéseket, ráncokat és egyéb arcisztatlanságot és így nemcsak szépit, hanem fiatalít is. Ára 1 K, nagy tévely 2 K. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen

gyógyszertárban, Aradon és minden gyógyszer-tárban, drogériában és illatszer kereskedésben. Utánzatoktól óvakodjunk.

— **Sértésvész.** Székelyudvarhelyen a sértevéssé ujabbi fellépése miatt a sértevéssé tovább intézkedésig betiltattak!

— **Emléket az agyagfalvi réten.** A székely emlék alap javára a február hó 28-án egy iparos összejövetelen pohárköszöntőkből „En tettem be a garast”, a befolyt 4 koronát vettem Nagy János cipésmester urtól. Ezt hozzáadva a már begyűlt 5227 K 04 fillérhez, az alap összege tesz 5231 K 04 fillért. Fogadják a nemes szívű adakozók hazafias adományukért a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Székelyudvarhelyt, 1904. március hó 5. Ferentzi János végreh. biz. pénztárnok.

— **Számtalan elismerő levél** és azon hiteles orvosi nyilatkozatok, melyeket a fővárosi, vidéki és külföldi kórházakban folytatott kísérletekről és azok kiváló eredményeiről állítottak ki, bizonyítják, hogy a Zoltán-féle kenőcs a csusz és köszvényes bajok biztos gyógyszere. Üvegje 2 K Zoltán B. gyógyszer-tárban, Budapest.

— **Égések.** Lapunk csütörtöki számában meg emlékeztünk a f. hó 2-án pusztított tűzvészről. A felvett hivatalos becslés szerint — leégett: Nagy Pál kárára egy ház és mellékhelyiségek 1330 K értékben; Szabó József szabó kárára egy ház és mellékhelyiségek 1060 K értékben és özv. Szabó Józsefné kárára egy ház 940 K értékben. Biztosítva nem volt. A tüzet okozó Márton Márton cseléd bevallotta, hogy azt gondatlanságból tette, miért is tegnap a kir. járásbíróház három havi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélt. — E hó 1-én éjjel 1–2 óra között kigyuladt Szébeny Ignác malom-utcai timarműhelyének fedele. A tüzet hamar észrevették s mielőtt nagyobb kárt okozott volna, eloltották.

— **A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar,** az fedezze mag szükségletét *Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapest, Rottenbiller-utca 33.* A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

— **Javíthatatlan.** Toti Samu cigányt, aki már rablásért 10 évi börtönbüntetést ült ki, e hó 1-én rajta kapták, amint Székelyudvarhelyen Jakab Ferenc Márton zetelaki lakos zsebéből egy zacskóval együtt 4 K-nyi pénzt tartalmazó tárcát kilopt. A tetten ért bűnös átadták az ügyészségnek.

— **Vörheny járvány Sz.-keresztúron.** A székelykeresztúri áll. elemi iskolai tanulók között vörheny járvány ütött ki, úgy, hogy ez idő szerint 48 gyermekben konstalták a betegséget. Tekintettel arra, hogy a járvány nem veszélyes lefolyású, az iskola bezárását a hatóság csak nyolc napra rendelte el.

Törvénykezés.

Bűnügyi tárgyalások. A kenyéririgység csunya tett elkövetésére vezette Tóder Sándor parajdi molnárt és Biró József molnárlegényt. A szomszédos Szalasi féle malomban az őrlés alatt levő buzát teljes rosszindulattal fukszinnal vegyítették, a mely bűnös cselekedetüket beismerve, a helybeli kir. járásbíróház büntető osztályánál méltó büntetésben részesültek. A menyinyben Tóder Sándor egy hónapi fogházra és újabb 10 napi fogházra átváltoztatható 200 K pénzbüntetésre; Biró József pedig 20 napi fogházra s 5 napra átváltoztatható 100 K pénzbüntetésre ítéltetett. Ugyancsak a helybeli kir. járásbíróháznál Benedek Ignác kápolnásoláhfalvi lakos gondatlanságból okozott tűzvészért 8 napi fogházra és 20 K pénzbírságra; Gábris András székelyudvarhelyi lakos sikkasztás vétsége miatt 20 K pénzbírságra; Csontai László parajdi lakos sikkasztás vétségeért 50 K — megfelelő fogházra átváltoztatható pénzbírságra és Ötvös Dani óczfalvi lakos lopás vétsége miatt 8 napi fogházra ítéltetett.

Szerkesztői üzenetek.

B. Csekefalva. A cikk személyes élet töröltük, mert ilyen közérdekű dolgok megvitatásánál támadást intézni nem lehet. Jövőre hozni fogjuk.

K. M. Fiafalva. Nagy terjedelme és népieskedő hangja olyan átdolgozást kívánna, melyre mi nem vállalkozhatunk. Ezt a témát, népies, de

nem népieskedő feldolgozásban ezer és ezer kézen forgó ismertetés sokkal alaposabban tárgyalja. Cikke ujat nem mond, az elmondottak közlését pedig fölöslegesnek tartjuk.

Nyílt-tér*

— Rövid használat után nélkülözhetlen. —
— Igen alkalmas utazásoknál. —
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —

Bizonnyítvány kelt Bécsben,
1887. jul. 3-án.

nélkülözhet len

fogtiszttó-szer.

Elsőrangú hygienikusok elismerik, hogy egészségünk fentartásánál nem nélkülözhető a fogak és szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrithatók el ez által Ennél legsikeresebbnek bizonyul a „KALODONT”, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

Apró hirdetések.

Benedek, Nagy és Konrád

első székely cipőraktára
Sz.-udvarhelyt, Kossuth u.

Dus választék csinos és tartós

cipőkben!

Mérték utáni megrendelés pontos kivitele. o

Jó karban levő csomagoló ládák eladó e lap kiadóhivatalában. o o

Olcso csomagoló-papir ivenként és kilósáma is kap- o o o ható. o o o

A bőranyagbeszerzési

szövet-üzlethelyiségében létező különféle áruk, bolti állványok s egyéb berendezések — felszámolás folytán — szabad kézből, folyó hó 7-étől kezdve, rendkívül **olcsó áron eladtnak** és pedig, ha vevő kívánczik: egyszerre, azután részletenként is. A fenti körülményt az érdeklődők becses figyelmébe ajánlja a felszámoló bizottság.

! Eladó vadászfegyverek !

Egy használt, de jó állapotban levő drilling (három-csővű vadászfegyver) és egy 20 cal. serétes lancaster fegyver eladó. Cim e lap kiadóhivatalában.

MELEG SÓSFÜRDŐ

a hét minden napján Gergely Ferenc páratlan gyógyhatású sósfürdőjén kapható. A fürdőszobák és folyosó is fűtve van. Ott helyben kitűnő o o o ételeket és italokat szolgáltat o o o ifj. Bodrogi György, fürdő-bérlő.

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földmiveseleknek foghuzásokat és más apróbb műtetteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyogyborok literenként 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Kiadó lakás a Bethlen-utcában, a vasúttal szemben. Értekezni Dr Soly m o s s y Lajos kir. igazgatóval.

Kiadó lakások és üzlethe-lyiség. Hat raktár, pince és padlás mellékhelyiségekkel, legjobb forgalmu helyen, 1904. évi március havától kezdve kiadó. Értekezni lehet: Szenkovits János utóda férfies női divatáru üzletében Székelyudvarhelyt.

Eladó Székelykeresztúron a „Korona”-szálloda és vendéglő. Értekezni lehet a tulajdonosnál **Marosvásárhelyt, Szántó-utca 43-ik szám alatt.**

12

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Pénz

Olcsó pénzt

jelzálagra a **segessvári ipar-, ta-
karék- és előlegezési egylettől**
közvetít:

Siegmond József

börkereskedő, Sz.-udvarhelyt.

Pénz

— Kérje mindenütt a magyar
gyártmányu Müller-féle (min-
denfajta) tentát, tust, pecsét-
viaszot és aquarell festéket.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, amely már több
mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül al-
kalmaztatik köszvényél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásár-
láskor óvatosak legyünk és csakis
eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony”
védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel
fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár:
Török József, gyógyszerész
Budapest.

Richter F. Ad. és társa,

♦♦ csász. és kir. udvari szállítók. ♦♦

Rudolstadt.

Kapható Székelyudvarhelyt:
Koncz Ármán gyógyszerertárban.

Mint gyógyviz osodhatása.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borvíz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye
egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY
fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru keres-
kedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15
szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Pénzt, sok pénzt, havonként 1000 koronáig ke-
reshet mindenki tisztességesen
minden szakismeret nélkül. Küldje be címét „E 452” je-
lige alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des
„Merkur” Mannheim, Meerfeldstrasse No 44.

Kedvezmény olvasóközönségünknek!

A

* **Budapesti Bazár** *

dus tartalmu, magas színvonalu és a leg-
olcsóbb magyar modern divatlap. Előfizetési
ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva
negyedévenként egy korona 50 fillér,
akik azonban kiadójavatalunknál, Székely-
udvarhely, Kossuth-utca 15. szám alatt ren-
delik meg, azoknak jóval mérsékeltébb ár
mellett kedvezményképen

* **1 korona 30 fillérért** *

küldetjük. — A „Budapesti Bazár” bármely
hónap elsejétől megrendelhető. — A Buda-
pesti Bazár minden számában kitűnő szép-
irodalmi rész, 40—50 ábrát tartalmazó di-
vatrészt, természetes nagyságu rajz- és kézi-
munkákat tartalmazó szabásiv, diszes boríték-
iv van. A szabásiv magyarázata világos és
könnyen megérthető. A Budapesti Bazár a
társadalom minden osztályának igényeit ki-
elégíti. A divatot kereső urak nőknek és a
munkás szabónéknak egyaránt szüksége van ez
olcsó magyar divatlapra.

A Budapesti Bazár megjelen havonként két-
szer, minden hónap elején és közepén.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Befegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1904

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Meghívás.

Az 1898: XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó
Székelyudvarhelyi ipari és gazdasági hitelszövetkezet, mint az Országos központi hitelszövetkezet
tagja, 1904. évi március hó 12-én délután 2 órakor a szövetkezet he-
lyiségében.

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 40. §-a értelmében meghívotnak. Megjegyeztetik, hogy ameny-
nyiben ezen gyűlés határozatképes nem volna, az alapszabályok 43. §-a értelmében a következő közgyű-
lés 1904. március hó 20-án fog megtartatni.

N a p i r e n d:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zár számadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság 3 tagjának választása.
6. Felügyelő-bizottság 3 tagjának választása.
7. Netaláni indítványok.

1902. évi december hó 31-én a tagok száma 664, üzletrészeinek száma pedig 945 volt; az év
végén 710 tag 994 üzletrésszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztetett
és mindenki által megtekinthető.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1904. február 24.

Az igazgatóság.

Székelyudvarhelyi ipari és gazdasági hitelszövetkezet,
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja,
mérleg-számlája 1903. évi december hó 31-ikén

V A G Y O N				T E H E R			
F. sz.		Korona	Fillér	F. sz.		Korona	Fillér
136	Pénztári készlet	730	61	142	Üzletrész befizetések	26915	37
243	Váltó kölcsönök	166360	30	237	Központi hiteltartozás	169640	—
345	Kötelezvény kölcsönök	78975	—	349	Központi folyószámla tartozás	187	8
440	Központi üzletrész	600	—	441	Takarék betétek	35880	46
				539	Tartalék alap	6522	58
				647	Fel nem vett osztalékok	854	35
				712	Átmeneti kamatok	3500	—
				851	1903. évi nyereség	3166	7
		246665	91			246665	91

Székelyudvarhely, 1903. december hó 31-én.

Az igazgatóság:

Gyerkes Mihály s. k.,
könyvelő.

Spaller József s. k.,
elnök helyettes.

Bíró Áron s. k.,
pénztárnok.

Nagy Ferenc s. k.
Blájer Balázs s. k.

Rájk József s. k.
Budik László s. k.

Szabó József s. k.
Benkő József s. k.

Mészáros Lajos s. k.

Keszler János s. k.

Jelen mérleg-számlát megvizsgálván, annak egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel minden-
ben megegyezőnek, a törvény és alapszabályok értelmében készülteknek találtak.

Kelt Székelyudvarhely, 1904. évi március hó 1.

A felügyelő-bizottság.

Vajna Zoltán s. k.

Betegh Pál s. k.

Gróf László Ádám s. k.

Nyeremény-számla 1903. december hó 31-én.

T A R T O Z I K				K Ö V E T E L			
F. sz.		Korona	Fillér	F. sz.		Korona	Fillér
138	Költség számlának	3334	17	18	Kamat számlától	6500	24
214	Mérleg számlának	3166	07				
		6500	24			6500	24

Székelyudvarhely, 1903. december hó 31-én.

Az igazgatóság:

Gyerkes Mihály s. k.,
könyvelő.

Spaller József s. k.,
elnök helyettes.

Bíró Áron s. k.,
pénztárnok.

Blájer Balázs s. k.
Rájk József s. k.

Benkő József s. k.
Budik László s. k.

Szabó József s. k.
Nagy Ferenc s. k.

Mészáros Lajos s. k.
Keszler János s. k.

Jelen nyeremény-számlát megvizsgálván, annak egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel min-
denben megegyezőnek, a törvény és alapszabályok értelmében készülteknek találtak.

Kelt Székelyudvarhely, 1904. március hó 1.

A felügyelő bizottság:

Vajna Zoltán s. k.

Betegh Pál s. k.

Gróf László Ádám s. k.